

Dr Anna Stępień-Sporek
Katedra Prawa Cywilnego
Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko:

ANNA STĘPIEŃ-SPOREK

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

2002 – magister prawa, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego;
2005 – doktor nauk prawnych w zakresie prawa, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, rozprawa doktorska pod tytułem „Przekształcenia spółek handlowych”, przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Władysława Rozwadowskiego

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

3.10.2005 – obecnie – adiunkt w Katedrze Prawa Cywilnego, Wydział Prawa i Administracji,
Uniwersytet Gdański

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego

Autorstwo monografii pod tytułem: *Wspólne prawo majątkowe małżeńskie dla Unii Europejskiej. Stan integracji - perspektywy*

b) autor, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa

Anna Stępień-Sporek, *Wspólne prawo majątkowe małżeńskie dla Unii Europejskiej. Stan integracji - perspektywy*, Gdańsk 2014, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego (ISBN 978-83-7865-226-7), ss. 306

c) omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Monografia „Wspólne prawo majątkowe małżeńskie dla Unii Europejskiej. Stan integracji - perspektywy” jest pierwszym w Polsce monograficznym opracowaniem problematyki integracji prawa majątkowego małżeńskiego w Unii Europejskiej. Celem powyższej pracy było z jednej strony przedstawienie obowiązującej regulacji z zakresu prawa majątkowego małżeńskiego przez pryzmat kultur prawnych oraz procesu integracji prawa majątkowego małżeńskiego, a z drugiej próba odpowiedzi na pytanie, czy obecnie możliwe jest pogłębienie integracji. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w konstrukcji pracy, która została podzielona na trzy rozdziały, poświęcone kolejno wyżej wskazanym problemom. Praca dotyczy przede wszystkim zagadnień z zakresu prawa rodzinnego, a pojawiające się zagadnienia kolizyjne czy proceduralne są jedynie tłem do rozważań nad potrzebą i możliwością integracji prawa majątkowego małżeńskiego.

Punktem wyjścia tych rozważań było przedstawienie przepisów obowiązujących w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej, poświęconych ustrojom majątkowym małżeńskim na tle tradycji prawnych. Obowiązujące w tej materii rozwiązania są pochodną tradycji prawnych występujących w Unii Europejskiej. W tradycji anglosaskiej podstawowe znaczenie ma orzecznictwo sądów. W konsekwencji w Anglii, czy Szkocji nie przewidziano kompleksowej regulacji stosunków majątkowych małżeńskich. Są one ustalane przede wszystkim przez sądy w konkretnych sprawach, a sam fakt zawarcia małżeństwa nie skutkuje powstaniem specjalnego ustroju majątkowego między małżonkami, które to pojęcie w ogóle nie pojawia się w prawie rodzinnym. W tradycji francuskiej i germańskiej, opartych na prawie stanowionym, obowiązują dosyć rozbudowane przepisy poświęcone prawu majątkowemu małżeńskiemu. Rozwiązania przyjęte w zakresie ustrojów ustawowych i umownych w poszczególnych państwach reprezentujących te tradycje różnią się w znacznym zakresie, co może rodzić problemy praktyczne dla małżeństw obywateli różnych państw członkowskich (tzw. małżeństw mieszanych). Odmienne jest także podejście do umów

majątkowych małżeńskich oraz zakresu swobody małżonków co do ich kształtowania. Sytuację dodatkowo komplikuje to, że często małżonkowie wiele razy zmieniają miejsce zamieszkania i nabywają przedmioty majątkowe w różnych krajach, nie zastanawiając się, do której masy majątkowej one wejdą. Podział majątku i ewentualne rozliczenia między małżonkami mogą rodzić wątpliwości co do tego, jakie prawo stosować, czy jaki sąd powinien daną sprawę rozpoznać. Z tego powodu szczególnie istotne są wszelkie inicjatywy dotyczące integracji prawa majątkowego małżeńskiego.

Zostały one przedstawione w drugim rozdziale książki, który opisuje podjęte działania integracyjne oraz instrumenty pozwalające na ograniczenie negatywnych skutków, jakie występują w związku z różnicą obowiązujących rozwiązań prawnych. Podkreślenia wymaga fakt, że integracja prawa majątkowego małżeńskiego odbywa się na trzech płaszczyznach. Pierwszą z nich jest prawo prywatne międzynarodowe. Na tym polu w pierwszej kolejności omówiono konwencję haską z 1978 roku dotyczącą prawa właściwego dla ustrojów majątkowych małżeńskich, która została przygotowana wiele lat przed pojawieniem się koncepcji harmonizacji prawa majątkowego małżeńskiego. Zakres terytorialny jej obowiązywania jest stosunkowo niewielki, wobec czego istotne znaczenie ma projekt rozporządzenia Rady w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych, które mogłoby w przyszłości objąć niemal całą Unię Europejską¹. Co istotne, powyższe rozporządzenie odnosi się także do drugiej z wyżej wspomnianych płaszczyzn, a mianowicie do prawa procesowego. W pracy omówiono przyjęte w rozporządzeniu rozwiązania, a także zasygnalizowano zmiany, jakie zaproponował Parlament Europejski. Wejście w życie rozporządzenia ograniczyłoby podnoszone w toku przygotowywania projektu wątpliwości związane z niepewnością co do tego, jakie prawo zastosować, czy też jaki sąd powinien rozstrzygać daną sprawę. Z punktu widzenia małżonków najbardziej optymalnym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie wspólnego prawa majątkowego małżeńskiego, obowiązującego w całej Unii Europejskiej, stąd też istotne znaczenie mają dokonania w tym zakresie na płaszczyźnie prawa materialnego.

W książce został omówiony zarówno wspólny ustrój majątkowy małżeński wprowadzony przez umowę niemiecko-francuską obowiązujący we Francji oraz w Niemczech od 1 maja 2013 roku, jak i Zasady Europejskiego Prawa Rodzinnego dotyczące stosunków majątkowych między małżonkami, ogłoszone w drugiej połowie 2013 roku. Te dwa instrumenty pokazują różne podejścia do integracji prawa materialnego. W umowie

¹ Rozporządzenie nie będzie miało zastosowania w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii.

niemiecko-francuskiej, która została przygotowana przez praktyków, stworzono ustrój majątkowy małżeński, który może być wykorzystany między innymi przez małżeństwa zawierane między obywatelami Niemiec i Francji, a przepisy odnoszące się do tego ustroju są identyczne w obu państwach. Powyższa umowa ma charakter otwarty i mogą przystąpić do niej pozostałe państwa członkowskie Unii Europejskiej. Inny charakter mają Zasady Europejskiego Prawa Rodzinnego dotyczące stosunków majątkowych między małżonkami, które zostały opracowane przez gremium naukowców w oparciu o szerokie badania prawnoporównawcze. Mają one być inspiracją dla ustawodawców krajowych i pomocą w stworzeniu zbliżonych rozwiązań prawnych, bądź reformowaniu prawa krajowego. Obecnie wbrew sugestii, jaka może narodzić się po przeczytaniu tytułu prezentowanej książki, nie ma wspólnego prawa majątkowego małżeńskiego dla Unii Europejskiej, niemniej jednak zwłaszcza w ostatnim latach można zaobserwować znaczne ożywienie prac na tym polu.

W tym kontekście w ostatnim z rozdziałów monografii zamieszczono rozważania poświęcone potrzebie i możliwości integracji prawa majątkowego małżeńskiego oraz jej pogłębiania. Jednym z wniosków płynących z nich jest to, że przyjmowane w poszczególnych państwach rozwiązania mają u podstaw podobne wartości. Zakres realizacji tych wartości różni się, co związane jest ze zmianami społecznymi, które nie odbywają się równoległe we wszystkich państwach. Wspólna aksjologia uzasadnia integrację i stanowi punkt wyjścia do jej ewentualnego pogłębienia. Z uwagi na potrzeby praktyki prace także w zakresie stworzenia wspólnego ustroju majątkowego małżeńskiego powinny być kontynuowane. Przywołane powyżej rozporządzenie nie jest jeszcze aktem powszechnie obowiązującym, umowa niemiecko-francuska dotyczy tylko dwóch państw, a Zasady Europejskiego Prawa Rodzinnego dotyczące stosunków majątkowych między małżonkami nie mają charakteru wiążącego. Opracowanie prawa majątkowego małżeńskiego, które obowiązywałoby w Unii Europejskiej jest zatem pożądane, ale wiąże się z tym szereg wątpliwości nie tylko merytorycznych, ale i proceduralnych, których nie można pominąć.

W monografii podkreślono, że małżeństwa nie można postrzegać tylko przez pryzmat kwestii majątkowych, a stosunki osobiste niejednokrotnie wpływają na podział obowiązków rodzinnych małżonków, czy ich zaangażowanie w prace zawodową. Nawet w jednym państwie występuje wiele modeli rodziny, co przemawia za tym, aby małżonkowie mieli zagwarantowaną stosunkowo szeroką swobodę w umownym kształtowaniu relacji majątkowych. Należy także pamiętać, że w chwili obecnej nadal obowiązuje tradycyjny model rodziny, który oznacza, że jeden z małżonków koncentruje się na pracy zawodowej, czy też działalności gospodarczej, zaś drugi ogranicza swoją aktywność na tym polu,

przekierowując ją na wychowywanie dzieci i pracę w gospodarstwie domowym. Wprawdzie coraz większe znaczenie ma budowanie związku opartego na partnerstwie i równouprawnieniu, ale trudno oczekiwać, aby w najbliższej przyszłości doszło do szybkiego i całkowitego odejścia od wyżej wskazanego modelu rodziny. Ten z kolei oznacza konieczność realizacji zasady solidarności między małżonkami. Ustrojem, który mógłby być potencjalnym rozwiązaniem obowiązującym w Unii Europejskiej jest wspólność majątkowa bądź wspólność odroczone. Taka konkluzja rodzi się po lekturze rozważań poświęconych temu zagadnieniu zamieszczonych w ostatnim z podrozdziałów pracy.

Prezentowana praca dotyczy zagadnień ważnych społecznie, zawierając jednocześnie obszerne rozważania teoretyczne dotyczące ustrojów majątkowych małżeńskich oraz procesu integracji prawa majątkowego małżeńskiego. Stanowi ona podsumowanie dotychczasowych osiągnięć na polu szeroko rozumianej integracji prawa majątkowego małżeńskiego. Jest także próbą odpowiedzi na pytanie o dalszą przyszłość integracji.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych (artystycznych).

a) Osiągnięcia naukowo-badawcze obejmujące autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports (JCR)* lub na liście *European Reference Index for the Humanities (ERIH)*, zgodnie z § 3 p. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1.09.2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. Nr 196, poz. 1165).

Moje zainteresowania naukowo-badawcze w zakresie nauk prawnych dotyczą zagadnień należących do materii prawa cywilnego, w tym zwłaszcza prawa rodzinnego. Głównym obszarem moich prac naukowo-badawczych są polskie rozwiązania prawne i z tego powodu publikatorami moich prac są przede wszystkim czasopisma i monografie o zasięgu ogólnokrajowym. W konsekwencji przedstawiony dorobek nie zawiera publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports (JCR)*. Natomiast lista czasopism naukowych *European Reference Index for the Humanities (ERIH)*, na którą składają się czasopisma z piętnastu wybranych dyscyplin nauk humanistycznych i społecznych, aktualnie nie zawiera czasopism z zakresu nauk prawnych.

b) Osiągnięcia naukowo-badawcze we wszystkich obszarach wiedzy (§ 4 w/w rozporządzenia).

Moje pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze składają się z sześćdziesięciu siedmiu pozycji, z czego sześćdziesiąt pięć zostały wydane po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych. Do dorobku zaliczam autorstwo dwóch monografii oraz współautorstwo jednej, współautorstwo czterech komentarzy, autorstwo lub współautorstwo trzydziestu ośmiu artykułów oraz rozdziałów w książkach, jednego raportu krajowego, dziewięciu glos, trzech sprawozdań, a także dziewięciu haseł w leksykonach. Spośród tych publikacji dwanaście zostało napisanych w języku angielskim, w tym raport krajowy przygotowany w ramach grupy badawczej *La repture du mariage en droit comparé*. Publikowałam zarówno w wiodących publikatorach wydawanych w Polsce (m. in. Państwo i Prawo, Przegląd Sądowy), jak również na łamach wydawnictw międzynarodowych (Jordan Publishing Limited, Nomos, Larcier-Bruylant). Dodatkowo należy zaznaczyć, że oprócz wyżej wskazanych publikacji jestem współautorem czternastu podręczników oraz zbiorów kazuśowych, które zostały wymienione jako osiągnięcie dydaktyczne w Szczegółowym wykazie opublikowanych prac oraz pozostałych, stanowiącym załącznik nr 4 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego.

Moja działalność naukowo – badawcza po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych dotyczyła zróżnicowanej problematyki, a w konsekwencji posiadam publikacje z zakresu różnych działów prawa cywilnego. Badane przeze mnie zagadnienia można pogrupować w kilka nurtów badawczych, pośród których wiodącą rolę trzeba przypisać problematyce z zakresu prawa rodzinnego.

W ramach **prawa rodzinnego** zajmuję się przede wszystkim trzema szerszymi zagadnieniami, a mianowicie ustrojami majątkowymi małżeńskimi, rozwodami oraz działalnością gospodarczą małżonków.

Pierwszemu z zagadnień poświęciłam czternaście opracowań, w tym pięć z nich zostało napisane w języku angielskim. W swoich pracach zajmowałam się zarówno ustrojem ustawowym obowiązującym w Polsce, jak i ustrojami umownymi. Pierwszemu z nich poświęciłam cztery pozycje, które dotyczą zasad zarządu majątkiem wspólnym (A. Stępień-Sporek, P. Stoppa, M. Ryznar, *The Rules on the Administration of Community Property in Poland* [w:] *The International Survey of Family Law*. 2012 Edition, Jordan Publishing Ltd, Bristol 2012, s. 271-281), odpowiedzialności za zobowiązania małżonków (A. Stępień, *Glosa do wyroku SN z 9.08.2005 r. IV CK 79/05*. [Dot. odpowiedzialności małżonków majątkiem za

zobowiązania zaciągnięte przez jednego z małżonków; dopuszczalności dokonania potrącenia wierzytelności], Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 7-8, poz. 85, s. 526-530; A. Stępień, *Klauzula wykonalności przeciwko małżonkowi współnika spółki jawnej. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r. (III CZP 21/05)*, Monitor Prawniczy 2006, nr 20, s. 1116-1119), jak i nabywaniu przedmiotów majątkowych przez małżonków ze środków z różnych mas majątkowych (A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *Nabywanie przedmiotów przez małżonków za środki z różnych mas majątkowych*, Państwo i Prawo 2010, nr 11, s. 83-95), co jest zagadnieniem wywołującym liczne rozbieżności zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie. Pisząc o ustrojach umownych, część publikacji poświęciłam ich ogólnej charakterystyce, uwzględniając prowadzone przeze mnie badania prawno-porównawcze (M. Ryznar, A. Stępień-Sporek, *To Have and to Hold, for Richer or Richer: Premarital Agreements in the Comparative Context*, Chapman Law Review 2009, vol. 13, s. 27-62; A. Stępień-Sporek, *Małżeńskie ustroje majątkowe w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej*, RPEiS 2008, nr 2, s. 65-77; A. Stępień-Sporek, *Czy umowa majątkowa małżeńska sprzyja trwałości małżeństwa?* [w:] *Małżeństwo na całe życie?* pod red. R. Sztymmler, J. Krzywkowskiej, Olsztyn 2011, s. 367-378). Szczególne miejsce wśród publikacji dotyczących ustrojów majątkowych małżeńskich zajmują poświęcone rozdzieleniu majątkowej z wyrównaniem dorobków (A. Stępień-Sporek, *Rozdzielenie majątkowe z wyrównaniem dorobków*, Państwo i Prawo 2008, nr 7, s. 73-85; A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *Separation of assets with Equalisation of Accrued Gains (Accruals): A Marital Property Regime for the Modern Family?* [w:] *The International Survey of Family Law. 2014 Edition*, Jordan Publishing Ltd, Bristol 2014, s. 419-430; A. Stępień-Sporek, *Sharing of Accruals as the Best Solution for Marriage?* [w:] *Family Finances* pod red. B. Verschraegen, Jan Sramek Verlag, Wien 2009, s. 369-379), który występuje w Polsce od dnia 20 stycznia 2005 roku. Był wzorowany na rozwiązaniach obcych, a wprowadzone przepisy są niebytnie rozbudowane (art. 51²-51⁵ k.r.o.), stąd istotne znaczenie ma ich analiza oraz formułowanie postulatów *de lege ferenda*, które pozwolą na uczynienie tego ustroju bardziej atrakcyjnym dla małżonków. Badania prawno-porównawcze pokazały na dużą różnorodność rozwiązań prawnych występującą na polu stosunków majątkowych małżeńskich w Unii Europejskiej, co skłoniło mnie do zajęcia się problematyką integracji prawa majątkowego małżeńskiego, która została opisana w dwóch artykułach (A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *A Tale of Two Federal Systems*, *Cardozo Journal of International and Comparative Law (JICL)*, 2013, s. 589-617 oraz A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *Harmonizacja małżeńskiego prawa majątkowego w USA i Unii Europejskiej*, *Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego Europejskiego i*

Porównawczego, Rok 9 (2011), s. 35-53). Ostatnią grupę publikacji dotyczących ustrojów majątkowych małżeńskich stanowią opracowania ogólne poświęcone historii prawa majątkowego małżeńskiego (W. Rozwadowski, A. Stępień, *Małżeńskie stosunki majątkowe w prawie rzymskim. Rys historyczny* [w:] „Leges Sapere” Studia i Prace dedykowane Profesorowi Januszowi Sondlowi w pięćdziesiątą rocznicę pracy naukowej, Kraków 2008, s. 471-482) oraz ogólnej charakterystyce skutków majątkowych rozvodu (A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *Majątek małżonków po rozwodzie w prawie polskim i w prawie amerykańskim*, Gdańskie Studia Prawnicze 2009, Tom XXI, s. 577-588). Z tą publikacją związane jest kolejne zagadnienie, którym zajmuję się w ramach prawa rodzinnego, a mianowicie rozwody.

Zagadnienie rozwodów analizowałam nie tylko z perspektywy prawa materialnego, ale także procesowego i kolizyjnego. Efektem prowadzonych badań było przygotowanie raportu krajowego w języku angielskim w ramach międzynarodowej grupy badawczej, poświęconego rozwodowi w Polsce (A. Stępień-Sporek, *Rapport polonais* [w:] Centre de droit de la Famille et institute de droit comparé Edouard Lambert (IDCEL), La reptime du mariage en droit comparé, Rapport final pour la Mission de recherche Droit et Justice (Ministère de la Justice/CNRS), Octobre 2013, Convention de recherche n°212.01.18.15, s. 639-667). Przygotowałam także artykuł dotyczący prawa rozwodowego i zasadności wprowadzenia zmian zgodnych z tendencjami ogólnoeuropejskimi (A. Stępień-Sporek, P. Stoppa, M. Ryznar, *Divorce Law in Poland: A New Regime Needed?* [w:] The International Survey of Family Law. 2013 Edition, Jordan Publishing Ltd, Bristol 2013, s. 321-331).

Kolejnym zagadnieniem z zakresu prawa rodzinnego, któremu poświęciłam swoje publikacje jest działalność gospodarcza małżonków. Wśród nich najważniejsze są monografia pt. „Działalność gospodarcza z udziałem małżonków” (Lexis Nexis, Warszawa 2009, ss. 586) oraz dwa wydania komentarza sądowego pt. „Małżeńskie prawo majątkowe” (C.H. Beck, wyd. 2, Warszawa 2011, s. 509-570; C.H. Beck, wyd. 3, Warszawa 2014, s. 515-577). Zagadnienia szczegółowe dotyczące różnych aspektów związanych z uczestnictwem małżonków w spółkach oraz prowadzeniem przedsiębiorstwa zostały omówione w sześciu artykułach (A. Stępień-Sporek, Przynależność do majątków małżonków praw spółkowych w spółkach osobowych, *Prawo Spółek* 2008, nr 2, s. 22-30; A. Stępień-Sporek, Przynależność udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością do majątków małżonków, *Państwo i Prawo* 2007, nr 10, s. 58-69; A. Stępień, Umowy majątkowe małżeńskie a ograniczenia uczestnictwa małżonków w spółkach kapitałowych, *Prawo Spółek* 2007, nr 5, s. 11-19; A. Stępień, Przedsiębiorstwo jako składnik majątków małżonków, *Monitor Prawniczy* 2007, nr 7, s. 383-388; A. Stępień, Akcje należące do majątku wspólnego małżonków, *Przegląd Prawa*

Handlowego 2006, nr 12, s. 40-44; A. Stępień, Odpowiedzialność współnika pozostającego w związku małżeńskim za zobowiązania spółki jawnej – wybrane zagadnienia, *Radca Prawny* 2006, nr 6, s. 53-65), oraz glosie (A. Stępień, *Nabycie udziału w spółce z o.o. przez małżonka ze środków z majątku wspólnego. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005 r. (IV CK 99/05)*, *Prawo Spółek* 2007, nr 1, s. 52-56).

Oprócz wyżej wskazanych głównych tematów badań z zakresu prawa rodzinnego zajmowałam się także zagadnieniem alimentacji pełnoletnich dzieci, co jest zagadnieniem wywołującym liczne wątpliwości nie tylko w Polsce. Temu problemowi poświęciłam dwa artykuły (A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *Intergenerational Obligations: Post-Majority Child Support in Poland and the United States* [w:] H. Fulchiron (red.) *Les solidarités entre générations/ The Solidarities Between Generations*, Larcier-Bruylant 2013, s. 493-504 ; A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *Child Support for Adult Children*, *Quinnipiac Law Review* Vol. 30, No. 2, s. 359-384). Zajmowałam się także prawem rodzinnym w ujęciu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *National Constitutional Approaches to Family Policy* [w:] T. Giegerich, O. Gstrein, S. Zeitzmann, *The EU Between 'an Ever Closer Union' and Inalienable Policy Domains of Member States*, *Nomos* 2014, s. 469-483) oraz konkubinami (A. Stępień-Sporek, M. Ryznar, *The Legal Treatment of Cohabitation in Poland and the United States*, *UMKC Law Review* 2010, vol. 79, s. 373-393). Nad tym ostatnim zagadnieniem planuję dalsze prace i w związku z tym w czerwcu 2014 roku wraz z dr A. Sylwestrzak oraz dr M. Balwicką-Szczyrbą złożyłam jako kierownik wnioszek o finansowanie projektu badawczego do Narodowego Centrum Nauki (nr 256438; OPUS; tytuł projektu: Skutki majątkowe konkubinatu).

Wśród pozostałych publikacji z zakresu prawa cywilnego należy wymienić przede wszystkim te poświęcone **części ogólnej**. Wśród nich należy wskazać przede wszystkim na monografię pt. „*Przedawnienie i terminy zawite*” (Lexis Nexis, Warszawa 2009, s. 9-120; 132-137), która dotyczy instytucji mających istotne znaczenie w praktyce. Problematyce dawności poświęciłam jeszcze trzy artykuły, rozważając potrzebę uregulowania terminów zawitych (A. Stępień-Sporek, *Terminy zawite – czy potrzebna jest nowa regulacja?*, *Przegląd Sądowy* 2009, nr 1, s. 97-108), kwestie przedawnienia między małżonkami (A. Stępień-Sporek, *Przedawnienie roszczeń pomiędzy małżonkami oraz byłymi małżonkami*, *Gdańskie Studia Prawnicze* 2011, Tom XXVI, s. 405-415) oraz przerwania biegu terminu przedawnienia przez uznanie długu (A. Stępień-Sporek, *Kilka uwag o uznaniu niewłaściwym*, *Gdańskie Studia Prawnicze* 2010, Tom XXIV, s. 197-205). Zajmowałam się także składaniem oświadczeń woli w postaci elektronicznej (A. Stępień-Sporek, *Offer made by electronic*

means in the Polish law [w:] *When Worlds Collide: Intellectual Property, High Technology and the Law* pod red. M. Barczewski, M. Miłosz, R. Warner, Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 243-253; A. Stępień, *Zawiadomienie pocztą elektroniczną o zgromadzeniu wspólników*, *Przegląd Prawa Handlowego* 2006, nr 7, s. 12-15; A. Stępień, *Glosa do postanowienia SN z dnia 22 kwietnia 2004 r., II Cz 38/04, Opłata sądowa – dzień uiszczenia opłaty za pomocą elektronicznego środka komunikacji*, *Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa* 2006, nr 1, s. 43-48). Opracowałam również dziewięć haseł do leksykonu dotyczącego części ogólnej prawa cywilnego (E. Bagińska (red.), *Leksykon prawa cywilnego – część ogólna*, C. H. Beck, Warszawa 2011, s. 1-5, 115-117, 131-134, 146-150, 226-230, 282-284, 284-286, 293-295, 309-311).

Zajmowałam się również zagadnieniami z zakresu **prawa rzeczowego**. Na szczególną uwagę w tym zakresie zasługuje często przywoływany w literaturze artykuł dotyczący statusu prawnego urzędzeń przesyłowych (A. Stępień-Sporek, *Status prawny urzędzeń wskazanych w art. 49 KC*, *Monitor Prawniczy* 2008, nr 14, s. 735-743). Do tego zagadnienia odnosiła się również glosa (A. Stępień-Sporek, *Status prawny urzędzeń do doprowadzania mediów. Glosa do uchwały SN z dnia 8 marca 2006 r., III CZP 105/05*, *Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa* 2007, nr 3, s. 57-64). Zajmowałam się również zagadnieniem odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości (A. Stępień-Sporek, *Glosa do wyroku SN z dnia 2 marca 2006 roku, I CSK 90/05* [Dot. wywłaszczenia nieruchomości; wysokości odszkodowania], *Rejent* 2007, nr 6, s. 148-158).

W mojej pracy naukowej kilka opracowań poświęciłam zagadnieniom z zakresu **zobowiązań**. Tym pierwszym poświęciłam artykuł odnoszący się do zmian osobowych w spółce cywilnej (A. Stępień, *Przeniesienie członkostwa w spółce cywilnej*, *Rejent* 2006, nr 9, s. 67-84) oraz opracowanie dotyczące kary umownej (W. Rozwadowski, A. Stępień-Sporek, *Kara umowna. Historia - teraźniejszość - przyszłość* [w:] *"Zaciąganie i wykonywanie zobowiązań - współczesne problemy prawne"*. Materiały z Ogólnopolskiego Zjazdu Cywilistów we Wrocławiu pod red. E. Gniewka, K. Górskiej, P. Machnikowskiego, C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 343-355). Przygotowałam również fragment komentarza do kodeksu cywilnego, w którym omówiłam wykonanie i skutki niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych oraz ochronę wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika (A. Stępień-Sporek [w:] J. Ciszewski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Lexis Nexis, Warszawa 2013, s. 863-884; 946-961; A. Stępień-Sporek [w:] J. Ciszewski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Lexis Nexis, wyd. 2, Warszawa 2014, s. 867-889; 954-970).

Ostatnim z głównych nurtów moich zainteresowań po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych było **prawo handlowe**. Przygotowane w tym zakresie publikacje stanowią rozwinięcie problemów, z jakimi spotkałam się w trakcie przygotowywania rozprawy doktorskiej. Obecnie nie kontynuuję dalszych prac na tym obszarze. Wśród publikacji, jakie powstały w ramach powyższych zainteresowań należy wymienić monografię pt. „Przekształcenia spółek handlowych” (A. Stępień, *Przekształcenia spółek handlowych*, C.H. Beck, Warszawa 2006, ss. 304), cztery artykuły odnoszące się do szczegółowych zagadnień pojawiających się przy przekształcaniu spółek (A. Stępień, *Wpływ przekształcenia spółek handlowych na stosunek pracy*, *Praca i Zabezpieczenie Społeczne* 2006, nr 9, s. 24-27; A. Stępień, *Uprawnienie spadkobiercy zmarłego wspólnika spółki jawnej do żądania przekształcenia*, *Prawo Spółek* 2006, nr 10, s. 18-25; A. Stępień, *Prawo do zwolnienia się z powtarzających się świadczeń niepieniężnych*, *Prawo Spółek* 2006, nr 7-8, s. 14-16; A. Stępień, *Charakter prawny terminu z art. 574 k.s.h.*, *Prawo Spółek* 2006, nr 5, s. 28-32), a także dwa artykuły, w których omówiono popularną w ostatnich latach spółkę komandytową z udziałem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (A. Stępień-Sporek, *Spółka komandytowa z udziałem spółki z o.o. jako jedynym komplementariuszem (cz. II)*, *Prawo Spółek* 2008, nr 12, s. 7-12; A. Stępień-Sporek, *Spółka komandytowa z udziałem spółki z o.o. jako jedynym komplementariuszem (cz. I)*, *Prawo Spółek* 2008, nr 11, s. 9-15).

Oprócz wyżej wskazanych problemów w swoich badaniach zajmowałam się także zagadnieniami z zakresu postępowania cywilnego, których nie można pomijać, omawiając prawo materialne. W ramach tego nurtu zainteresowań przygotowałam dwie glosy (A. Stępień-Sporek, F. Sporek, *Wyłączenie z licytacji nieruchomości dłużnika. Glosa do uchwały SN z dnia 22 marca 2007 r., III CZP 13/07*, *Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa* 2008, nr 3, s. 47-55; A. Stępień-Sporek, F. Sporek, *Możliwość dopuszczenia przez sąd dowodu z urzędu, Glosa do wyroku SN z dnia 22 lutego 2006 r., III CK 341/05*, *Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa* 2007, nr 2, s. 81-90).

Pełny wykaz wszystkich publikacji oraz opis pozostałych osiągnięć znajduje się w załączniku 4 „Wykaz opublikowanych prac naukowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki”.

Anna Stępień-Sporek

Anna Stępień-Sporek